

بررسی ارزش اقتصادی سیستم کشت مخلوط (Intercropping) در انواع ذرت و لوبیای سازگار به شرایط استان اردبیل

حسن بیگناه حمل آباد و عزیز جوانشیر

گروه زراعت و اصلاح نباتات دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد اردبیل، اردبیل

با توجه به روند افزایش جمعیت، کشاورزی نوین امری باید افزایش اراضی قابل کشت، راندمان تولید در واحد سطح و میزان محصول در واحد زمان را محور اصلی فعالیتهای خود قرار دهد. توسعه اراضی زراعی مستلزم هزینه های سرسام آوری می باشد، در حالیکه سیستمهای اگر و اکولوژیکی سبب ازدیاد محصول در واحد زمان و مکان را می گردد. امروزه سیستمهای چند کشتی توجه بسیاری از متخصصین را به خود جلب نموده است. اکو نوژیستها معتقدند که برای ایجاد یک حالت با ثبات در امر کشاورزی باید تنوع ایجاد کرد و در برخی موارد از کشاورزان به عنوان عامل تخریب سیستمهای طبیعی یاد می کنند. اتخاذ شیوه های اکولوژیکی و سازگاری می تواند در بهبود راندمان مصرف آب و ازت، کنترل آفات و امراض، حداکثر استفاده از منابع موجود و افزایش حاصلخیزی خاک مؤثر باشد. لذا به منظور بررسی کشت مخلوط و مقایسه آن با سیستم تک کشتی در منطقه سردسیر اردبیل، برای اولین بار آزمایشی در سال ۱۳۷۴ در قالب طرح آماری بلوکهای کامل تصادفی با ۴ تکرار و ۳ تیمار بر روی ذرت "هیبرید سینگل کراس زودرس ۱۰۸" و رقم محلی لوبیا چیتی "مشکین شهر" در مزرعه تحقیقاتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل انجام شد. در تیمار مخلوط، ذرت در فاصله طبیعی خود (۷۵×۱۵) و لوبیا مابین خطوط ذرت به صورت Intercropping (۳۷/۵×۱۵) و در تیمارهای دیگر ذرت و لوبیا در فاصله طبیعی خود کشت شدند. شاخصهای نسبت برابر زمین، میزان محصول نسبی کل و عملکرد اقتصادی هر کدام از تیمارها مطالعه شدند. نتایج تجزیه واریانس عملکرد اقتصادی نشان داد که بین تیمارها اختلاف معنی داری در سطح ۵٪ وجود دارد و در مقایسه میانگینها با روش دانکن میانگین عملکرد سیستم کشت مخلوط در گروه A قرار دارد و ۲۱/۱٪ برتری نسبت به سایر تیمارها نشان می دهد. نتایج تجزیه واریانس و مقایسه میانگین تیمارها از نظر عملکرد دانه در واحد سطح نشان می دهد که عملکرد لوبیا در کشت خالص و مخلوط به ترتیب ۶۷۸ و ۷۷۸ کیلوگرم در هکتار و عملکرد ذرت (دانه) در واحد سطح در کشت خالص و مخلوط به ترتیب ۸۴۹۲ و ۹۰۹۳ کیلوگرم در هکتار بوده است. می توان نتیجه گیری کرد که ذرت "هیبرید سینگل کراس ۱۰۸" با رقم محلی لوبیا چیتی می توانند به عنوان محصولاتی سازگار برای کشت مخلوط در مناطق سردسیر استان اردبیل و مناطقی با اقلیم مشابه توصیه گردند.